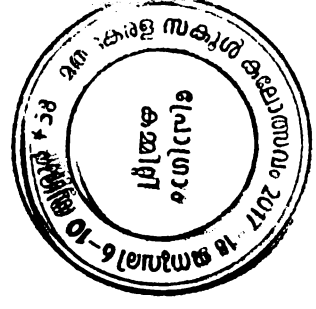

NO: 17

HS

कारुण्यं परमो धर्मः

दिसंबर मासस्य पूर्णिमापूरितं रजनी । अतर्वः
य प्रकोष्ठं ~~अ~~ उपविष्ट्या पूर्णिमां धीप्षेन
पद्भुतं अन्धकारं अपश्यत् । शैत्येन तस्य
इ.गुलं अपलमभवात्, किन्तु तस्य चित्तं
ज्ज्वलरचिका इव विलीनयत् । प्रकाशपूरितं
कोष्ठं सः न केवलं इच्छाकृतवान्, अतर्वस्य
तेविते प्रकाशं नूतनधिति अभवत् । ततः देतुः
तन्धकालेव तस्य प्रियमित्रं अन्धकारमिव
देनाः य ।

“ पुत्रा त्वं भोजनसेवनार्थं

मन्दमागच्छतु ” तस्य इति वृद्धमिव नारी
अतर्वस्य प्रकोष्ठं गत्वा अपृच्छत् । सा

अतीव शोषिता अभवत् । बौत्येन सा ,
निजीवपूर्वं सर्वप्रयत्नः अकरोत् । तस्या
काठिन्यवचनाः श्रुत्वा अतर्वः अपृच्छत् अवदत्
“ माता त्वं निद्राकरोतु , अहं किञ्चित्
समपानन्तरं भोजनं सेवनेन आगच्छतुमिच्छामि । ”
इति । सः तत् शोषितं शरीरं दृष्ट्वा
अचलमेव अतिष्टवान् । मातुः आक्षिप्तः
अन्तमभवत् । ततश्च दृष्ट्वा अतर्वः
द्विविषन्तः अभवत् । तस्य बाल्यकालस्मरणः,
तत् महिलाः निस्सहायवस्था य तत्र
अतर्वस्य मने चित्तमात्मामिव आगच्छत्
प्रकमवसरे तस्य आक्षिप्तः बन्धनं कृत्वा
सः सर्वं विस्मृतवान्
“ त्वं अनाद्यः भवति , मातुःपितुः
स्नेहं त्वं स्वप्ने पश्यतु ” इति अतर्वस्य

विद्यालये पठितुं किञ्चित् छात्राः परिहासरूपेण
अवदत् । एकम् दशकल्पं बालकस्य जीविते
तत्सदृशीयमभवत् । किन्तु सः सदा
शुभप्रतीक्षापूर्वं च प्रत्यवदत् " मम जीविते
मातुः स्नेहं असंभवं न भवति , अहं सदा
तत् प्रतीक्षाकर्तुमिच्छामि । मातुः स्नेहं,
किं इति अहं शीतवन्तः " इति । अतर्वः
भवनं एकम् अनादमन्दिरमभवत् , तत्
भवते अनेकानि मातुः जीवनमकरोत् ।
किन्तु तस्य अम्भा तत् गृहं नाभवत् ।
सः अतीववेगे एकम् पुत्रः
अभवत् । अद्य तस्य जीविते अतिप्राधान्यमेकं
दिनमभवत् । सः तस्य जीविते प्राणि
प्रतीक्षाकृतवन्तम् दिनः समागच्छति ।

तत्काम मनोहरमेव विभातमभवत्।
सूर्यकिरणः च एकमुद्देशसूचकमितिभावे
धीण्यमकरोत् । अतर्वः अद्य चै.टि
उद्योगे प्रवेशनंकारु प्रथमदिनः अभवत् ।
सः उद्योगस्थाने अतीकुसादपूर्वमगच्छत् ।
अतर्वः तस्य जीवितस्य नूतनभागं
आरभितुमिच्छाकृतवन्तः । सः चलनं कृत्वा
उद्योगस्थानमगच्छत् । मध्येमार्गे सः
रोधनशब्दमश्रुत्वा । एकम् महिलाः शब्दम्
अभवत् तत् । सः तत् स्थाने धीच्छं
धावतवान् । विचनपूर्वमेकं वीथिः समीपे
अनेकानि जनाः च एकम् पुरुषः दृतमकरोत् ।
तस्य मातुः पुत्रस्य मृतशरीरं दृष्ट्वा
रोधनम् च आरभतवति । सा निरसदायापूर्वं
पुत्रस्य समीपे विलापपूर्वं उपविष्टति च

सः तस्मिन् मातुः समीपमगच्छत् । सा तत्
पुत्रं विचिन्त्वा अशान्तापूर्वं कर्मः कर्तुमारभता ।

अतर्वः, रक्तपूरितं तत् पुरुषः दृष्ट्वा
व्याकुलः पूर्वं रत्नप्रवर्धनमकरोत् । तस्मिन् वसरेव

तत् पुरुषः पत्न्यं अतर्वः अपश्यत् । सः
निस्सद्यपूर्वं भाषणं कर्तुमारंभतवान् । अतर्वः

सन्तोषपूर्वं तत् मातुः समीपं गत्वा अवदत्
" माता सः अन्नमकरोत्, अतीववेगे

आधुरान्तपंगणुमावश्यकमेव " इति । सः
तत् पुरुषः साकम् आधुरान्तयमगच्छत् ।

मध्यमार्गे अशान्तापूर्वं तत् पुरुषः
अतर्वस्य समीपमवदत् " अतर्व अहं

वंशाक्षः भवति " इति । अतर्वः तत् श्रुत्वा
प्रकामवसरे आश्चर्यपूर्वमचिन्तयत् । " मम

विद्यालये अपठत् कालः, " इति । अतर्वः

तस्य साकाम दुःखपूर्वं उत्तिष्ठवान् ।

सः अवदत् " त्वं धर्मपूर्वं उपविषतु मम
सहायं . मातुः प्रार्थना च सदा समर्थे
नं साकामस्ति " । इति

" अतर्वः त्वं मम जीवितरक्षणार्थं प्रयत्नः
अकरोत् , अहं अनेकानि . समर्थे त्वं
अनाथः अभवत् , इति विषयमवदत्

परिहासमकरोत् । त्वं मातुः स्नेहं दृष्ट्वा
मम रक्षा अकरोत् । त्वं सदा मातुः
जीवि स्नेहं ज्ञातवन्तः " इति । सर्वं
श्रुत्वा अतर्वः नेत्रात् अश्रुः आगतवान् ।

* * * *

अतर्वः सर्वं विचिन्त्या निद्रा
आरब्धवान् । तस्मिन्वसरे वैशाखः
अतर्वस्य प्रकोष्ठं आगत्य अवदत्
" उत्तिष्ठतु मित्रा भोजनसेवार्थं

आगच्छतु" इति अवदत् ॥

अतर्वः पुनरवदत् "त्वं अतीवुत्तमः भवति ।

मम जीविते प्रकाम मातुः त्वं अददात् ।
धनवाद्ः" इति । अथैव वशाखः पुनरवदत्

"त्वं ममजीवरक्षणं अकरोत् , तत्
अ कारुण्यविषयं भवति , तत् कारणेन

त्वं तं निस्सहायता सफलीकार्णुम्

मम आवश्यकम् भवति" इति सः

विनयपूर्वमवदत् अतर्वः तत् श्रुत्वा वशाखस्य

मातुः स्नेहम् यं विचिन्त्य अवदत्

"तत् कारुण्यं न भवति , तत् मम धर्मः" ।
इति

शुभम्